

TEATR POWSZECHNY

w Warszawie 1982

MARSHA NORMAN • WYJŚĆ •

GETTING OUT

przekład-Piotr Szymanowski •

Obsada

	Arlene - EWA DAŁKOWSKA
	Arlie - JOANNA ZÓŁKOWSKA
	Bennie - GUSTAW LUTKIEWICZ
	Evans - WIESŁAW WIEREMIEJCZYK
	Lekarz - BOGUSŁAW AUGUSTYN
	Caldwell - ZBIGNIEW GRUSZNIC
	Matka - MIROSŁAWA DUBRAWSKA
	Dyrektorka szkoły - ANIELA ŚWIDERSKA
	Ronnie - ALEKSANDER TRĄBCZYŃSKI
	Carl - ANDRZEJ GRAZIEWICZ
	Naczelnik - ANDRZEJ WYKRĘTOWICZ
	Ruby - ANNA MOZOLANKA

Reżyseria - ZYGMUNT HÜBNER

ACS 1505 $\frac{1}{2}$

Scenografia - PAWEŁ DOBRZYCKI

asystent reżysera-Piotr Hanuszkiewicz

inspicjent-Marek Gorzkowski

sufler-Anatol Karoń

MARSHA W. NORMAN URODZIŁA SIĘ W 1947 ROKU

w Louisville (Kentucky)

Ukończyła filozofię w Atlancie w 1969. Dyplom magisterski uzyskała na Uniwersytecie w Louisville w 1971. Współpracowała z Kentucky Arts Commission przy produkcji filmów szkolnych. Jednocześnie pisywała recenzje i szkice do prasy dziecięcej w Louisville. 'Wyjść' (Getting Out) jest jej pierwszą sztuką teatralną. Ten debiut dramaturgiczny okazał się dla Marshy Norman sukcesem. Prapremiera odbyła się w Actors' Theatre w Louisville 2 listopada 1977, w reżyserii dyrektora tamtejszego teatru Jona Jory'ego. Już w lutym 1978 wystawiono tę sztukę w Mark Taper Forum w Los Angeles. Amerykańskie Stowarzyszenie Krytyków Teatralnych (ATCA) nagrodiło 'Wyjść' jako najwybitniejszą nową sztukę sezonu 1977-78. Miano jednej z najlepszych sztuk uzyskała również w sezonie 1978-79, kiedy wystawiono ją off-Broadway w Nowym Yorku na scenie Phoenix Theatre. ■ ■ ■ ■ ■

Druga sztuka Marshy Norman 'Third and Oak', składająca się z dwóch jednoaktówek, miała prapremierę także w Actors' Theatre w Louisville w marcu 1978 i została nagrana dla radia. Po wystawieniu trzeciej sztuki, zatytułowanej 'Circus Valentine' autorka została mianowana etatowym 'dramaturgiem rezydentem' Actors' Theatre.

- W 1981 Marsha Norman przeniósła się do Nowego Yorku. Ostatnio napisała dwie następne sztuki 'The Hold Up' i 'Night, Mother'. Pracuje nad musicalu 'The Shakers'. Ponadto jest autorką kilku późniejszych ~~scenariuszy~~ scenariuszy telewizyjnych. W bieżącym roku została etatowym dramaturgiem nowojorskiej Circle Repertory Company.

ARLENE-Chodziłam na kursy kosmetyczne
w więzieniu.

MATKA-I co, chcesz być kosmetyczką?

ARLENE-Karany nie dają licencji.

MATKA-To po co cię posyłali na te
kursy?

Bohaterka 'Kopciucha' Głowackiego
uczyła się w zakładzie poprawczym
fryzjerstwa i krawiectwa. Arlene
uczyła się kosmetyki. U Głowackiego
Inspektor mówi do Kopciucha:

-Trzeba się uczyć. Znajomość języków
obcych poszerza horyzonty. Dziś świat
robi się coraz mniejszy. W parę
godzin można wszędzie dolecieć.

U Marshy Norman Lekarz udziela Arlene
analogicznej rady:

-Mogłabyś się zabrać do nauki. Po to
są tu nauczyciele.

ARLENE-Tu uczą tylko geografii. Co

mnie obchodzi jakaś Afryka.

Nie mam zamiaru tam jechać,

bo po co mi to?

Głowacki nie wychodzi poza mury
zamkniętego zakładu. Marsha Norman
otwiera drzwi na wolność.

ARLENE-Ja tak nie mogę. Tak żyć.

Jak trup.

RUBY-Zawsze możesz iść na chorobę,
poleżeć sobie w domu, zrobić
sobie coś ekstra do jedzenia,
oglądać telewizję, pojechać
za miasto.

ARLENE-Co to za życie?

RUBY-Na wolności.

Konfrontacja z 'normalnym' życiem
dezawuuje zrodzoną ze szlachetnych
intencji dydaktykę zakładów
penitencjarnych. Kopciuch nie
skorzysta ze znajomości języków
obcych, Arlene - z nauki geografii.
Otwarcie drzwi więzienia nie otwiera
im świata. Społeczeństwo nie czeka
na ich powrót. Przeciwnie:
społeczeństwo wolałoby nadal widzieć
je za kratami.

Naczelnik więzienia zwalniając
przedterminowo Arlene stwierdza
ze wzruszającym optymizmem, że

'rokowania na pełną resocjalizację

ocenia się jako pomyślne'.

Cóż to oznacza? W najlepszym razie
tyle, że skazana nie wróci do
więzienia. Nikt nie gwarantuje jej
bowiem możliwości równego startu.
Pozostanie nadal skazaną: skazaną
na życie, w którym górną granicę
ambicji precyzyjnie określa Ruby.
Takie miejsce wyznaczają jej ci,
którzy przyczynili się do tego,
aby znalazła się za kratami.
Społeczeństwo zdrowych, normalnych
ludzi. Tych, którym los oszczędził
spotkania z wymiarem sprawiedliwości.
Zdrowy nie rozumie chorego.
Nie przyjmuje do wiadomości, że
choroba może dotknąć również jego.

W zdrowym społeczeństwie
zapowietrzony jest ten, który nie
godzi się na przeciętność.
Wygórowane ambicje, nazbyt oryginalny
tryb życia, niesubordynacja, własny,
krytyczny wobec rzeczywistości
sposób myślenia - są przyczyną
ostracyzmu. Koń, idący przy dyszlu;
gardzi koniem, który hasa swobodnie
po łące. Nienawidzi, więc gardzi.

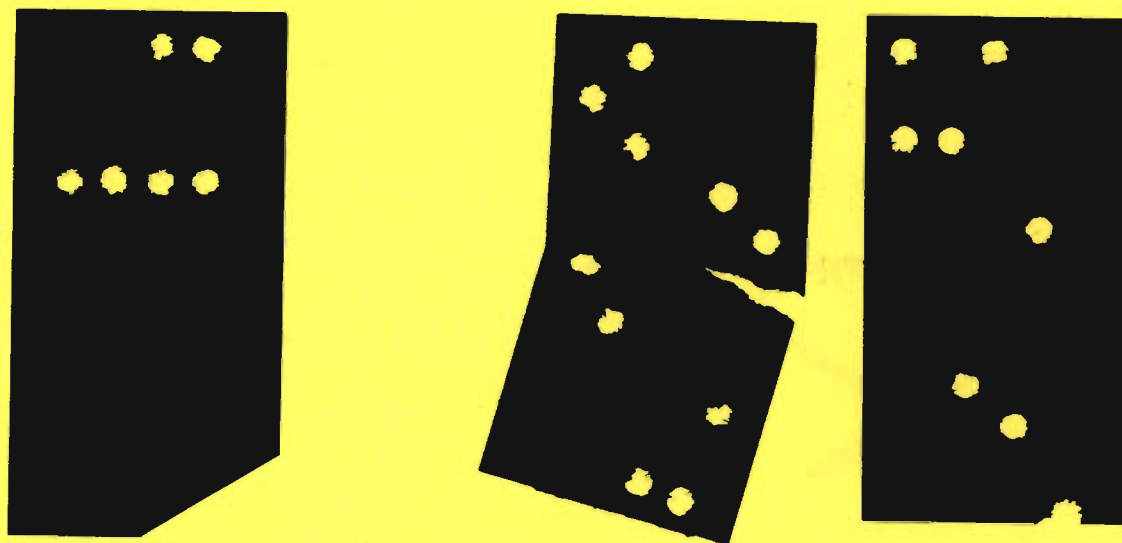
'Mam tu pod opieką 400 dzieci, a czym

się zajmuję?' - mówi Dyrektorka do

Arlie. Musi zajmować się tą jedną,
która zachowuje się inaczej. Czy
może ją lubić?

'Jak możesz robić coś, co od ciebie zależy, to to jest wolność'.

Już to stwierdzenie jest dostatecznym dowodem obciążającym Arlene. Ktoś, kto tak myśli i co gorsza - chce zgodnie z tym postępować, zasługuje na izolację od społeczeństwa, które d o b r o w o l n i e z wolności zrezygnowało.

TEATR POWSZECHNY W WARSZAWIE Dyrektor i kierownik artystyczny
ZYGMUNT HUBNER Zastępca dyrektora Andrzej Karwowski.

Redaktor programu Magdalena Ciesielska Opracowanie graficzne Zbigniew Czarnecki Na stronie 1 wykorzystano rysunki Antoniego Chodorowskiego.

Wydawca: Teatr Powszechny 03-801 Warszawa Zamoyskiego 20
Telefoniczna rezerwacja biletów 18 25 16, 18 48 19 ●Cena 20 złotych.

Druk: Zakł. Offset. z. 2349 n. 6000 egz. Z-5